

ריד דרכי בראשית מא טז האמת
פרשת מקץ

להתבונן כי אין הכתוב כפל לשון כדעת בעלי הפשט אבל הענין כי כפרו במלכות של מעלה וכפרו ג"כ במלכות בן ישי למטה ועבדו ע"ז כי לכך אמרו איש לאהליו ודרשו רז"ל איש לאלהיו וזה מבואר.

והזכיר הכתוב בזרח ארבעה פעמים יד והוא שכתוב ויתן יד ותקשר על ידו שני ויהי כמשיב ידו אשר על ידו השני והם כנגד ארבעה חרמים שפשט ידו בהן עכן בן זרח והם חרם עמלק חרם סחון ועוג חרם כנעניים חרם יריחו.

פרשת מקץ

(מא טז) וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת פְּרֹעָה לֵאמֹר בְּלִעְדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרֹעָה:

אלהים יענה את שלום פרעה הכל צא מכח אלהים שהוא בעל הכחות כולן^א והוא יעזור אותך מנעור החלום ופתרונו והזכיר אלהים כי מאתו המענה בחלומות והיא ה"א האחרונה שבשם^ב וכן אמר דניאל (דניאל ז לו) ופשרה נאמר קדם מלכא רמ"ז לוא"ו ה"א^ג כי צמה ידע פשר דצר כי אם צמתי אומיות האחרונות והצן זה כי ע"כ אמר (שם כג) הוא גלי עמיקתא כי קן צודאי ה"א וא"ו שבשם גלי עמיקתא מהמשכת שפע הראשית^ד וכשם

שהזכיר יוסף לפרעה בלעדי כך מצינו בדניאל שאמר לנצוכדנצר (שם ג) ואנה לא צחכמה די איתי צי מכל חייל וגו'.

ודע שאני חושב ענין בחלום פרעה שהוא הולך בצבע על שבע ידוע כי פרעה ועמו רשעים מאמינים הקדמות כופרים צדיעה וצהשגחה וצחדוש והיתה דעתם כלל המעשים הנעשים צשפלים שכולם מקורים למקרים ותחת ממשלת כוכבי לכת^ה המנהיגים את העולם ומתוך שהיה נמשך אחר הטבע והחומר ויסוד

מאיר האמת

"ובקשו את ה' אלהיהם ואת דויד מלכם וגו'". הנה דוד קשור בשמו, ועוד, שהוא קשר של תפילין ודאי, ד', דוד המלך (ד"א קשר של תפילין ודאי), ולכן דוד נקשר בשמו.

א. עיי' דבריו בראשית א א ודברינו שם הערות לו לח ו-מ ופרשת שמות הערה קיח.

ב. עיי' זהר (ח"א טו ע"ב): שאלקים דבראשית היא מלכות.

ג. עיי' תיקונו יט ע"א): י"ה דחילו ורחימו אבא ואימא וכו' חכמה ובינה אינון נסתרות במוחא ולבא

ברחימו ודחילו ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרכת לעילא וכו' ותורה ומצוה עלייהו אתמר והנגלות לנו.

תרגום: י"ה, יראה ואהבה, אבא ואמא, וכו' חכמה ובינה הם נסתרות במח והלב, באהבה ויראה, ותורה בלי יראה ואהבה לא פורחת למעלה. וכו' ועל התורה והמצוה נאמר "והנגלת לנו".

ד. עיי' לעיל פרשת בראשית הערה יג.

ה. עיי' ס"י (פ"ד מ"ז) שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה.

העפרי כנרמזו בשמו הראו לו מן השמים שמי חלומות אלו מתוך שני היסודות הכבדים שהם המים והעפר שזע פרות עולות מיסוד המים ושזע שזלים נומחות מיסוד העפר והרמזו בהן לענין שזע ורעב שהוא מופת על ההשגחה בשפלים כמו שזכר עליהם בראש השנה ומזה תקנו בתפלה ועל המדינות זו יאמר איזו לרעב ואיזו לשזע והענין הזה היה מופת לפרעה מאתו יתצרך בענין ההשגחה להודיע כי הוא יתצרך המשגיח בעולם היסודות והנותן בו שזע ורעב והוא השליט המושל על שזע כוכבי לכת וזידו להגזירם ולהחלישם על פי השכר והעונש. **והוצרך** להודיע לו זאת כלפי עושה עמנו אלוה והיה אומר כי נילוס הנהר שלו כענין שכתוב (יחזקאל כט ג) לי יארי ואני עשיתי ומה שהיה החלום מתוך היאור יגיד מראשית אחרית לרמוז על מפלתו בתחילת עשר מכות שלקה היאור צדס ועל אחריתו שעתיד ללקות ולהאצד במים אם לא יחזור בו מדרך האמונה הזאת וכאשר לא שז מרשעו ועמד במרדו באומרו (שמות ה ב) מי ה' אשר אשמע בקולו לקה במים מדה כנגד מדה. **ומפני** שהיה יוסף יודע אמונתו הרעה הזאת קפץ בתחלת דברו להזכיר לו שם אלהים ואמר בלעדי אלהים כלומר אין חכמת הפתרון מכחי כי אם מכת אלהים הוא המחמד והמשגיח והיכול והוא יענה את שלום פרעה כלומר יתן עזר וסיוע כי מענה שלום האדם ממנו יתצרך לא מצד הכוכבים והמזלות וראוי לאדם לשום דברתו אליו לא אליהם כענין שכתוב

(איוב ה ט) ואל אלהים אשים דברתי ומזה אמר הכתוב (הושע ב' כג כד) אענה נאם ה' אענה את השמים והם יענו את הארץ והארץ תענה את הדגן ואת התירוש ואת היצהר יגיד לך הכתוב כי כשם שאין מענה לארץ כלום בלתי מענה השם יתעלה.

ומזה הזכיר בכאן אלהים יענה ועל הכוונה הזאת יזכיר יוסף שם אלהים תמיד בכל דבריו אמר את אשר האלהים עושה הגיד לפרעה ואמר עוד אשר האלהים עושה הראה את פרעה ואחר כך אמר כי נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשותו ייחס המעשים לאלהים לבאר כי אין מעשה האדם מקורין לכחות העליונות כמו שהוא סבור כי אם לשם אלהים ולכך פתח בתחלת דבריו בלעדי אלהים וסיים בסוף דברו וממהר האלהים לעשותו כי היה מדבר עם פרעה הכופר בחדוש העולם במעשה בראשית וע"כ אחז דרך מעשה בראשית שפתח בראשית ברא אלהים וסיים אשר ברא אלהים לעשות.

ותמצא בפרשה זו ספור שזע פרות ושזע שזלים ג"פ האחד ספור התורה והשני ספור פרעה ליוסף והשלישי ספור יוסף לפרעה ושלשה פעמים י"ד הם מ"ב' ולא ישאר הספור לבטלה כי נתקיים הכל במצרים ממה שאמר הנביא (יחזקאל כט י"א) מצרים תהיה שממה ולא תשז ארבעים שנה כי שתי שנים התחילו במצרים שנאמר (בראשית מה ו) כי זה שנתים הרעב ואחר כך השלימו לארבעים ושנים כחשבון שלשה ספורים שזתורה.

מאיר האמת

רמז דרכי בראשית מג טו - מד יז האמת
פרשת מקץ

(מג טו) וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֵה פֶסֶף לָקְחוּ בְיָדָם
וְאֵת בְּנִימֹן וַיִּקְמוּ וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי יוֹסֵף:

רבינו בחיי וע"ד הקבלה הזכיר לשון אנשים רמז לעשרה הרוגי מלכות ומן הכתוב הזה יתחיל הרמז בהם ולכך תמצא שהזכיר
בפרשה עשרה פעמים האנשים כאשר אבאר בסוף הפרשה בעזרת השם יתעלה¹.

(מד ג-ד) הַבֶּקֶר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שָׁלְחוּ הֵמָּה וַחֲמוּרֵיהֶם: הֵם יֵצְאוּ אֶת
הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ וַיּוֹסֵף אָמַר לְאִשְׁרָא עַל בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף אַחֲרַי
הָאֲנָשִׁים וְהִשְׁגַּתֶּם וְאָמַרְתְּ אֲלֵהֶם לָמָּה שְׁלַמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה:

רבינו בחיי והאנשים שולחו ה'מה ו'חמוריהם ה'ם י'צאו את העיר גם זה מן הרמזים שבתורה כי מדת הדין מתוחה כנגדם מפני חטא המכירה וכבר בארתי לך בענין
דור הפלגה כי בכל מקום שתמצא בתורה השם המיוחד רשום למפרע² הוא רמז למדת הדין ומפני זה הוצרכו אחי יוסף לחזור לאחור בלכתם למחוז חפצם.

(מד יז) וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מִעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגִּבִּיעַ בְּיָדוֹ
הוּא יְהִיָּה לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל אֲבִיכֶם:

רבינו בחיי וע"ד הקבלה מה שנחתמה פרשה זאת בפסוק עלו לשלום אל אביכם זה רמז לעשרה הרוגי מלכות
אשר עלו לשלום אל אביהם שבשמים אחר שנתלכנו ונצרפו מחטאו של יוסף³.

מאיר האמת

ח. ע"י לעיל פרשת וישב הערה ח. ט. ע"י לעיל פרשת נח הערה נה עוד בדברי רבינו פרשת במדבר א
נא. י. ע"י לעיל פרשת וישב הערה ח.